

Handlingsplan om hedersrelaterat våld

Vuxenutbildningen Helsingborg

HELSINGBORG

Inledning

Denna handlingsplan har tagits fram i syfte att vara ett stöd för anställda inom vuxenutbildningen i arbetet med invånare som utsätts för hedersrelaterat våld. Vi vill stödja anställda med att snabbare kunna identifiera och uppmärksamma hedersrelaterat våld. Vi vill också ge stöd till anställda och elever kring vart de kan vända sig för att få hjälp.

På vuxenutbildningen finns en särskild kontaktperson som du som anställd kan rådgöra med när behovet finns.

Christina Faller: christina.faller@helsingborg.se

Tel:042-103916 Mobil: 0732315271

Vad är hedersrelaterat våld?

Kontroll, hot och våld i hederns namn är handlingar som motiveras och legitimeras av att den som utsätts har smutsat familjens heder.

FN definierar hedersvåld som en form av mäns våld mot kvinnor, dvs könsrelaterat våld som förstås utifrån vad det betyder att vara man och kvinna. Oavsett var det utövas och vem som utövar det hänger våld mot kvinnor samman med andra former av förtryck och diskriminering på grund av kön i en given social och kulturell kontext. Våld är ett uttryck för ojämlikhet, och ett sätt att göra den starkare.

Med våld avser vi varje form av psykiskt, fysiskt och/eller sexuell skada, eller hot om detta.

I ett hederskulturellt sammanhang

- kopplas kvinnors beteende till det manliga kollektivets heder
- är en kvinnas rykte avgörande för upprätthållandet eller smutsandet av hedern
- behöver ett rykte inte handla om vad man gjort eller inte, utan det viktiga är vad andra säger
- kan en kvinna som stämplas tex. som att vara "dålig", drabbas av ett rykte som fastnar och enda sättet att få skammen att försvinna är att kvinnan "försvinner", socialt och/eller fysiskt
- är våldet ofta planerade handlingar i syfte att avlägsna skammen
- kan våldet både beslutas och utföras av ett kollektiv/familjen

Om någon är drabbad

- kan det finnas en "inlärd undergivenhet" från början av uppväxten
- kan framtiden redan vara utstakad och alternativ finns inte
- finns inga alternativa förbilder, tex kvinnor som arbetar eller är ensamstående. Däremot kan det finnas statuerade exempel, tex att man känner till andra kvinnor som har blivit skadade eller mördade i hederns namn
- premieras inte individuella/personliga val, tankar eller beslut utan kan istället bestraffas
- är det kollektivet/familjen som fattar beslut gällande personen
- kräver kollektivet/familjen full kontroll över hela personen
- kan isoleringen öka ytterligare när man flyttar till ett nytt land genom att man inte kan språket, att det är maken, barnen eller andra som sköter alla kontakter med samhället
- kan den enda information om det nya landet man har tillgång till, ges via mannen/kollektivet och man har ingen möjlighet att bilda sig en egen uppfattning
- kan kontrollen ibland nå från hemlandet genom kollektivet i det nya landet
- kan man känna sig tvingad att säga nej till utbildning för att inte bestraffas ytterligare

Den som väljer att lämna

- Kan bli helt utesluten ur gemenskapen
- Kan bli tvungen att lämna allt man känner till hittills
- Kan utsättas för fara av de som stått personen närmast

Signaler att vara uppmärksam på

Enligt Skolverket:

- Eleven bevakas och begränsas av till exempel anhöriga, släktingar eller andra elever.
- Eleven uttrycker att eleven har begränsningar utifrån kön när det gäller arbetsuppgifter, hushållssysslor, aktiviteter utanför hemmet, val av klädsel eller beteende eller vilka eleven får/kan umgås med.
- Eleven uttrycker åsikter och värderingar som kan kopplas till en hederskontext i samband med undervisning när det kommer till områden som rör jämställdhet, mänskliga rättigheter, kroppen, nakenhet, sexualitet, sexuell läggning och relationer.
- Elevens frånvaro är i större utsträckning från lektioner som berör vad som kan uppfattas som känsliga ämnen i en hederskontext än vid annan undervisning.
- Eleven uttrycker att hen inte tillåts göra vissa saker utifrån sin bakgrund, familj eller religion. Ta till exempel att röra sig utanför hemmet utan att en anhörig är med, ha vänner utanför familjen, ta körkort, cykla, simma eller träna.
- Eleven deltar inte ensam i möten, utan anhöriga deltar vid vägledande samtal eller möten som berör elevens fortsatta studier, resultat eller hälsa. Gällande elever som använder sig av anhöriga som språkligt stöd kan ett tecken på hedersrelaterat våld och förtryck vara att anhöriga fortsätter delta även om elevens språkliga förmåga utvecklas eller när annan språklig resurs erbjuds.
- Eleven uttrycker rädsla för att elevens sexuella identitet eller sexuella läggning ska komma fram till anhöriga eller den egna etniska gruppen.
- Eleven uttrycker att hen inte får skilja sig, att partner väljs utifrån familjens önskan samt att heterosexualitet och äktenskap är enda "rätta" alternativet till familjebildning.
- Eleven uttrycker att hen inte får välja eller välja bort religiös åskådning.

Övriga signaler:

- Elever vars män kontaktar skolan innan möte/kursstart för att kräva kvinnlig tolk eller lärare
- Elever som vid upprepade tillfällen uppger sjukdom utan att få någon sjukskrivning eller ständigt uteblir från planerade möten
- Elever med blåmärken eller andra skador. Våga fråga!
- Kvinnor som måste till toaletten orimligt ofta eller är orimligt länge på toaletten. Hon kan vara omskuren och kan behöva hjälp med läkarkontakt. Våga fråga!

Om du som anställd misstänker att din elev utsätts för hedersrelaterat våld

Våga fråga!

Om du har möjlighet att få eleven i ett enskilt möte kan du alltid fråga hur eleven har det hemma. Om det finns någon i elevens närhet som inte behandlar denne väl.

Fråga inte om eleven blir slagen hemma, det kan upplevas skrämmande.

Berätta om att du är orolig för hur eleven har det. Berätta gärna att det är förbjudet enligt lag att göra någon illa och att det finns hjälp att få när man är redo för det.

Undantaget är om det framkommer att barn far illa, då måste en orosanmälan göras till Socialförvaltningen enligt kap. 14:2 socialtjänstlagen. Försäkra i så fall eleven om att både elevens och barnens säkerhet kommer att prioriteras.

Använd aldrig anhöriga som tolk, även om det är kvinnliga anhöriga. Du kan boka en kvinnlig telefontolk, det kan kännas tryggare för den som är berörd. Misstänker du allvarlig fara kan du be om en teletolk från en annan del av landet för att minimera risk för igenkänning. Ha som rutin att fråga hur eleven vill ha det.

Om eleven beskriver en utsatthet och du känner osäkerhet kring hur du kan hjälpa på bästa sätt, kan du alltid ta kontakt med Christina Faller inom vuxenutbildningen som har särskild kunskap om problematiken.

Det är inte du som enskild anställd som ska hantera ärendet vidare utifrån hedersproblematiken, utan det är socialförvaltningen, Familjevåldsgruppen som gör skyddsbedömning och tillser skyddat boende och/eller andra insatser. Det du kan behöva göra är att initiera den kontakten.

Om du som anställd får vetskap om att din elev utsätts för våld

Hänvisa eleven till någon av nedanstående nummer. Du kan också kontakta nedanstående verksamheter för att få råd kring hur du ska agera. På vuxenutbildningen finns Christina Faller, kurator, som kan bokas in för samtal med eleven alternativt ge dig som lärare råd kring vad du kan göra.

Christina Faller: christina.faller@helsingborg.se

Tel: 042-103916 Mobil: 0732315271

Mottagning (vardagar)

Du kan vända dig till socialförvaltningens mottagning på vardagar, om du behöver söka hjälp. Det kan handla om våld, missbruk eller övergrepp. Mottagningen ser till att du får kontakt med rätt person och avdelning inom socialtjänsten.

Telefon: 042-10 64 56.

Socialjouren (kvällar, nätter och helger)

På socialjouren kan du få hjälp vid akuta, sociala problem som inte kan vänta till nästkommande vardag.

Telefon: 042-10 68 69. Socialjouren nås också via 112, som då kopplar dig vidare.
Öppettider:

- Måndag – fredag klockan 17:00-08:00
- Lördag – söndag, dygnet runt, klockan 08:00-08:00

Våld i nära relation - Familjevåldsgruppen

Du kan kontakta kommunens familjevåldsgrupp om du eller din elev blir utsatt för våld och övergrepp. Familjevåldsgruppen kan även hjälpa personer som har svårt att hantera sin ilska och aggression. Enheten kan även hjälpa barn eller ungdomar som bevittnar våld hemma.

Telefon: 042-10 32 00

Kvinnojouren

För stöd och samtalskontakt enskilt och/eller i grupp. (Kan **ej** ta beslut om skyddat boende, det gör Familjevåldsgruppen)

Telefon: 042-181510